

Mobil tjänst för föräldrastöd

PROJEKTSKISS TILL E-TJÄNSTEPROGRAMMET

I. BAKGRUND OCH NULÄGE

I projektet e-Adept samverkar staden med bland annat Post- och telestyrelsen, Vägverket, Banverket, Vinnova och ett antal leverantörsföretag. De två senaste åren har ett arbete gjorts i e-Adept för att lägga grunden för navigeringstjänster för funktionshindrade och äldre. I vårt Stockholmsprojekt "Digitalt gångvägnät" som ingår i e-Adept har vi fokuserat på stöd för i första hand synskadade.

Ett av delarbetena i e-Adept är inriktat på arbete med olika typer av larmfunktioner för ökad trygghet och säkerhet. Ett projekt med inriktning på framtagning av dessa funktioner för äldre och funktionshindrade finns beskrivet i projektiden "Anhörigstöd för äldre och funktionshindrade". Bakgrunden till projektet är att det i anslutning till projekten e-Adept och Digitalt gångvägnät framkommit förslag och önskemål om att utnyttja resultaten från dessa projekt för att kunna stötta föräldrar att våga låta sina barn vistas och färdas i utomhusmiljö på egen hand.

Enligt folkhälsan är det idag ett stort problem i Stockholm att föräldrar inte låter sina barn vistas utomhus av oro för att inte veta var barnen är och för att de ska försvinna eller tappa kontakten med föräldrarna och hemmet.

Likaså är det ett stort problem, både miljömässigt och säkerhetsmässigt idag att flertalet föräldrar skjutsar sina barn till förskolor och skolor. När många bilar trängs utanför skolor och dagis för att släppa av barn uppstår många kritiska situationer. Likaså visar undersökningar att skjutsandet av barn är en stor orsak till att föräldrarna väljer att åka bil till jobbet istället för att utnyttja offentliga kommunikationer.

Från skolans sida har man beskrivit problem för barn att kunna ta del av olika fritidsaktiviteter då dessa inte finns tillgängliga i direkt anslutning till skolan. Ett barn som t.ex. slutar skolan tidigt och skulle vilja delta i idrott eller annan aktivitet på annat håll kan inte göra detta eftersom föräldrarna arbetar, skolan har ingen personal som kan ledsaga barnet och föräldrarna vågar inte låta barnet gå på egen hand. Likaså är flera barn tvungna att utnyttja fritids av det skälet att de inte har möjlighet att på egen hand gå hem till sig själva, till kompis eller liknande.

Stora delar av den teknik som redan nu finns framtagen inom projekten e-Adept och Digitalt gångvägnät och de funktioner som föreslås tas fram i projektet "Anhörigstöd för äldre och funktionshindrade" kan återanvändas för mobil tjänst för föräldrastöd. Om det föreslagna projektet "Anhörigstöd för äldre och funktionshindrade" genomförs finns flera synergieffekter där likartad hantering kan användas för både äldre och barn respektive anhöriga till dessa båda grupper.

En grundförutsättning för de viktigaste funktionerna i detta projekt är att det finns ett komplett digitalt gång- och cykelvägnät för hela Stockholms stad med tillhörande kommunal information, på det sätt som föreslås i och omfattas av projektet

”Digitalisering av gångvägnät för hela staden”. Digitalt cykelnät finns idag för hela staden men ett digitalt gångvägnät finns än så länge bara för Södermalm och Hässelby/Vällingby.

I.1 Beskrivning av projektidén

Målet med projektet är att skapa en kommunikations-, navigerings- och övervakningstjänst för barn och föräldrar med hjälp av en vanlig mobiltelefon ihopkopplad med positioneringsutrustning.

Förälder och barn ska tillsammans kunna definiera ett närområde inom vilket barnet och föräldrarna är överens om att barnet får vistas vid utomhuslek. Likaså ska barnet och föräldrarna kunna komma överens om vilken väg barnet ska gå eller cykla för att på egen hand ta sig till eller från skolan, fritidsaktiviteter eller kamrater. Det senare kan förhoppningsvis göras med stöd och utgångspunkt från kommunens arbete med säkra skolvägar där rekommendationer kan ges om lämpliga vägar. Se projektförslaget ”Säker skolväg”.

Barnet och föräldrarna kan komma överens om huruvida föräldrarna ska få se var barnet är i alla lägen eller bara när barnet av någon orsak inte håller sig inom överenskommet närområde eller inte går eller cyklar längs överenskommen gång- eller cykelväg. I det senare fallet kan föräldrarna bli meddelade/larmade och får möjlighet att på en kartbild se var barnet befinner sig. Detta kan ske efter det att barnet själv har fått en påminnelse genom att mobiltelefonen vibrerat och gett ljud ifrån sig för att uppmärksamma barnet. Om barnet inte själv inom viss tid tar sig tillbaka till rätt område/väg så går larmet automatiskt till föräldrarna eller kanske till annan person som barn och föräldrar kommit överens om, t.ex. mor- eller farförälder.

Förälder kan få larm antingen genom web-applikation på sin dator eller genom mobil-applikation i sin egen mobiltelefon. På en kartbild kan föräldern se var barnet befinner sig och se om barnet självt återvänder till det överenskomna området eller överenskomna gång- eller cykelvägen. Om barnet inte återvänder blir ett naturligt nästa steg att ringa upp barnet. Skulle barnet inte svara eller om man av annan anledning vill söka upp barnet kan man se barnets position på karta på mobiltelefonen och sedan söka upp eller genskjuta barnet.

Projektet bör även ta fram funktioner så att ett barn själv kan skicka ett anrop till sina föräldrar där barnets position skickas med. Barnet kan ta bild med kameran på mobiltelefonen och enkelt skicka till föräldern tillsammans med övriga uppgifter.

Man skulle även kunna tänka sig att man från t.ex. dagis eller skolans sida kan erbjuda familjen en tjänst där skolpersonal eller dagispersonal tar emot larm om barn avviker på väg till eller från skola eller dagis vid tillfällen då föräldrarna inte har möjlighet att själva vara tillgängliga för att motta larm. Om detta är möjligt och hur det i så fall organisatoriskt skulle fungera bör utredas inom ramen för projektet.

I anslutning till projektet ”Mobil tjänst för anhörigstöd” föreslås att samverkan sker med företag och organisationer som har möjlighet att, mot ersättning från brukarna, ta emot

larm och serviceanrop, t.ex. Securitas eller Eniro. Dessa tjänster kan återanvändas även för detta projekt. Man kan tänka sig scenariot att en familj tecknar avtal med t.ex. Securitas som kan svara för mottagning av larm eller anrop från barnet när föräldrarna inte har möjlighet att vara anropsmottagare.

Ambitionen är att i god tid före Världskongressen i ITS, *Intelligent Transport Systems*, i Stockholm år 2009 ha utvecklat en basversion av föräldratjänsten för att därefter kunna produktionssätta en tjänst under 2010.

Syftet är att öka barns möjligheter att förflytta sig utomhus på egen hand, minska risken för oro hos föräldrarna, skapa ökad trygghet för barnen och att skapa en flexibel tjänst där föräldrar och barn tillsammans kan bestämma vem som ska ta emot larmet.

Tester och utvärdering

I projektet bör redan på ett tidigt stadium kontakter knytas med en utvald testgrupp av föräldrar och barn. Även representanter för skola och barnomsorg bör involveras i projektet. Tester genomförs lämpligen i de tidigare skedena i projektet inom Södermalm eller Hässelby/Vällingby där vi i staden redan har digitala gångvägar skapade som kan användas i projektet.

Förväntad kunskap

Kunskapen som utvecklas i projektet innefattar två huvudområden, dels kunskap om hur denna typ av hjälpmedel rent tekniskt kan användas för barn och föräldrar. Dels kommer projektet att generera kunskap om begränsningar och om etiska och moraliska aspekter förknippade med användningen av denna typ av tjänster. Just när det gäller föräldrars möjlighet att övervaka sina barn finns det naturligtvis många aspekter som rör integritet och det behövs kunskap och klokskap för att förstå hur tekniken ska användas på rätt sätt.

Denna kunskap kommer att struktureras och pedagogiseras i syfte att bli lätt att sprida.

Mål

Målen med projektet är:

- Att ha en färdig basversion för föräldrastöd till Världskongressen i ITS, *Intelligent Transport Systems*, i Stockholm år 2009..
- Att starta ett pilotprojekt på Södermalm eller Vällingby- Hässelby i samarbete med representanter för föräldrar, barn, skola och barnomsorg.
- Att lansera tjänsten för hela Stockholm 2010.

I.2 Beskrivning av arbetsprocessen idag

Idag läggs åtskilliga resurser ner för att från stadens sida informera invånare för att på olika sätt minska biltrafiken, skapa tryggare och säkrare miljö för barn och andra. Många av dessa informationsinsatser har sin begränsning i att det inte räcker med att informera i textuell eller muntlig form, utan det behövs mer fysisk hjälp och mer handfast information om rätt saker i rätt tid.

Som ett led i att göra Stockholms stad till en trygg och säker stad är det viktigt att vidta åtgärder för just de mest utsatta grupperna i samhället. Barn är just en sådan prioriterad grupp.

I.3 Beskrivning av hur e-tjänsten/IT-stödet förändrar arbetsprocessen

Om Stockholms stad genom detta projekt kan förse föräldrar och barn med tekniska hjälpmedel som är enkla och tillförlitliga att använda kommer fler barn att kunna ta sig fram på egen hand i utomhusmiljö i olika sammanhang. Behovet av informationskampanjer kommer att minska. Även om endast ett mindre antal föräldrar och barn skulle välja att använda tjänsten skulle det ändå kunna innebära minskning av biltrafiken och ökad trygghet och säkerhet för barn. Även effekten av minskad biltrafik kring skolor och dagis skulle ge positiva trygghetseffekter även för de barn som inte använder tjänsten.

Effektmål (syfte)

Förväntade effekter av detta projekt är:

- Att öka barnens vilja till utomhusförflyttningar på egen hand.
- Att minska risken för oro hos föräldrar då barn rör sig själva utomhus
- Att skapa ökad trygghet för både barn och föräldrar
- Att skapa en flexibel tjänst där föräldrar och barn själva kan bestämma vem som ska stå beredd att ta emot ev larm eller hjälpanrop.
- Att tekniken och tjänsten som sådan i en förlängning kan erbjudas till alla intresserade inom målgruppen i Stockholms Stad
- Att tjänsten kan fungera som förlaga för utveckling av liknande tjänster för andra målgrupper

Målgrupp

Föräldrar och barn i Stockholms stad samt i viss mån skolor och barnomsorg.

I.4 Uppskattad tidsåtgång för projektet

Projektet avser pågå under en 3-års period där det efter 2 år, till Världskongressen i ITS i Stockholm 2009 ska finnas en färdigutvecklad basversion och i december 2010 en produktionssatt tjänst för målgruppen.

I.5 Uppskattad kostnad för projektet

Projektkostnaden är beroende av huruvida de föreslagna projekten ”Anhörigstöd för äldre och funktionshindrade” genomförs eller inte eftersom detta projekt avser att återanvända stora delar av den tekniska utvecklingen i det projektet. Under denna förutsättning uppskattas kostnaden till följande:

Projektet beräknas kosta ca 13,5 miljoner kronor fördelat på 4,5 miljoner kronor per år vilket inbegriper:

- Vidareutveckling av larmserver och vidareutveckling av ruttplaneringsfunktioner

- Anpassning av generella öppna gränssnitt till larm- och anropsmottagare med mobiltelefon eller webb-applikation.
- Anpassning och utveckling av webb-applikation där föräldrar och barn kan planera områden och gång- eller cykelrutter för olika ändamål.
- Anpassning och utveckling av en mobil applikation som körs på Java, Windows CE och Symbian Serie 60 telefoner (ca 80% av marknadens telefoner)
- Kontakter och kartläggning av behov hos målgruppen både vad gäller brukarna och de anhöriga samt skolan och barnomsorgen
- Tester och intervjuer med de olika brukargrupperna samt skola och barnomsorg
- Utredning och överläggningar angående integritetsaspekter, etiska och moraliska överväganden inkl samråd med datainspektionen
- Samråd och modellering av inblandade verksamheters framtida tjänsteutbud eller påverkan på deras verksamhet så som t ex:
 - Bostadsbolag
 - Skolor
 - Barnomsorgen
 - SL
 - Föräldraorganisationer
 - Securitas, Eniro, SOS mfl tjänsteleverantörer

Av de 13,5 miljonerna föreslås 9,5 miljoner finansieras av e-tjänsteprogrammet. Övrig finansiering avses sökas på annat håll. Det skall noteras att Post och telestyrelsen, PTS, som är med och finansierar stora delar i e-Adept INTE kan vara med och finansiera detta projekt eftersom PTS egnagemang endast är riktat mot mobila tillämpningar för funktionshindrade och äldre. Det finns således ingen garanti för att ytterligare externa medel kan erhållas. Om dessa medel inte kan erhållas finns således en risk att projektet inte kan genomföras fullt ut. Denna fråga bör utredas ytterligare i samband med planeringen av själva projektet.

Budgeten som söks ur e-tjänsteprogrammet fördelar sig enligt:

	2008	2009	2010
Utredning, specifikation och systemutveckling*	1,5	2,0	1,5
Samordning, projektledning, admin.	0,5	0,5	0,7
Förankring, tester, organisation och införande	0,5	1,0	1,3
TOTALT	2,5	3,5	3,5

2. NYTTAN/EFFEKTEN AV E-TJÄNSTEN/IT-STÖDET

Nyttan av den beskrivna tjänsten projektet syftar till är en friare och tryggare yngre befolkning som avsevärt mycket lättare och tryggare kan röra sig på egen hand i samhället.

2.1 Invånarnytta

Bättre service till barnfamiljer	5
Minskad oro hos föräldrar	5
Minskade samhällskostnader för olyckor vid skolor och dagis	4
Ökade möjligheter till fritidsaktiviteter i anslutning till skolgång	5
Minskad bilism och ökat kollektivt resande	5

2.2 Intern effektivisering

Minskat behov av informationsinsatser	4
---------------------------------------	---

2.3 Ekonomisk besparing

Det är svårt att uppskatta den totala effekten av att barn kan röra sig tryggare ute på egen hand. Detta projekt handlar mer om ökad samhällsnytta än rena besparingar för kommunen som sådan. De besparingar man kan göra internt i kommunen ligger snarast kring de informations och lobbyingaktiviteter som staden idag bekostar för att främja kollektivtrafikresande, gång- och cykeltrafik.

Samhällsvinsten torde ligga i minskad miljöpåverkan genom att fler kan undvika att ta bilen. Genom att avlasta områden runt skolor och dagis vad avser biltrafik borde antalet olyckor och tillbud kunna minskas. Föräldrar ges möjlighet till mer fria arbetstider. Barn mår bättre om de får ut och röra på sig.

2.4 Återanvändning

I projektet e-Adept utvecklas generella serverfunktioner med öppna gränssnitt för ruttplanering, nödlarm- och hjälplarmstjänster och möjligheter att planera sin resa med kollektivtrafik. I dagsläget skapas funktionaliteten för mobiltelefoner samt för handdatorer med telefonifunktion. Syftet med e-Adept är att sprida tekniken fritt till kommuner, landsting och privata aktörer. De öppna och standardiserade gränssnitten möjliggör för vilken klientutvecklare som helst att skapa tjänster som anropar e-Adepts gränssnitt. Stora delar av den utveckling som sker inom ramen för projektet e-Adept kan nyttjas av projektet "Mobil tjänst för föräldrastöd"

Projektet kommer även att återanvända stora delar från projekten "Anhörigstöd för äldre och funktionshindrade" och "Digitalt gångvägnät". Dessa två projekt är en förutsättning för att detta projekt, "Mobil tjänst för föräldrastöd" ska kunna genomföras fullt ut på ett kostnadseffektivt sätt. Projektet är även beroende av att det föreslagna projektet "Digitalisering av gångvägnät för heta staden" genomförs. Även det arbete som lagts ned på trafikkontoret kring Lokal Vägdatabas kommer utgöra en grundsten i möjligheten att skapa en tjänst av det här slaget för Stockholmarna.

3. KONTAKTUPPGIFTER

Datum:

2007-11-18

Namn kontaktperson:

Lars-Erik Stålkranz

Telefon:

08-508 27 008

Mobil:

076-12 27 008

E-post:

[lars-
erik.stalkrantz@tk.stockholm.se](mailto:lars-erik.stalkrantz@tk.stockholm.se)